

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler: naturforvalter
Arkivsaksnr.: 16/1346-96

Arkiv: K00

SLUTTBEHANDLING KOMMUNEDELPLAN FOR NATURMANGFOLD

Ferdigbehandles i:
Kommunestyret

Saksdokumenter:

16/1346-96 vedl. 1	Kommunedelplan for naturmangfold – endret etter høring
16/1346-96 vedl. 2	Planbeskrivelse kommunedelplan for naturmangfold – endret etter høring
16/1346-90	Høringsuttalelse Fylkesmannen i Trøndelag
16/1346-88	Høringsuttalelse Trøndelag Fylkeskommune, seksjon Plan
16/1346-93 vedl. 1	Høringsuttalelse Trøndelag Fylkeskommune, seksjon Næring
16/1346-91	Høringsuttalelse Forum for natur og friluftsliv
16/1346-89	Høringsuttalelse Fiskeridirektoratet
16/1346-92	Høringsuttalelse Vitsømarka/Dalum utmarkslag
16/1346-95	Høringsuttalelse Viltnemda

Saksopplysninger:

Hemne kommune er en av nå totalt 10 kommuner i landet som har blitt valgt ut av Miljødirektoratet til å delta i pilotprosjektet «Naturmangfold i planarbeidet». Prosjektet springer ut fra meldingen til stortinget «Natur for livet – Norsk handlingsplan for naturmangfold» fra 2015 der regjeringen ønsker å styrke naturmangfoldet inn mot kommuneplanprosessene. Etter prosjektperioden skal arbeidet evalueres og eventuelt danne grunnlaget for ny nasjonal metodikk for kommunedelplaner for naturmangfold.

Etter vedtak av planprogrammet i formannskapet den 28.02.2017 har administrativ arbeidsgruppe bestående av jordbrukssjef, skogbrukssjef, naturforvalter, arealplanlegger og enhetsleder Teknisk, Landbruk og Miljø utarbeidet foreliggende planutkast. Formålet med planarbeidet ble i planprogrammet delt i fire målsettinger:

1. Gi oversiktlig og tilgjengelig informasjon om naturmangfold
2. Forenkle saksbehandlingen
3. Gi økt fokus på naturmangfold
4. Synliggjøring av kommunens målsettinger for ivaretagelse av naturmangfoldet.

Planprosessen og foreliggende planutkast er vurdert til i hovedsak å være i tråd med planprogrammet. Forholdene rundt dette ble diskutert i F-sak 07/18.

Foreliggende planforslag består av dokumentet Kommunedelplan for naturmangfold 2018-2026, samt tilhørende planbeskrivelse. Sentralt i kommunedelplandokumentet er kommunens egen

målsetting, strategi og tiltak for å ivareta naturmangfoldet. Hovedmålsettingen i kommunedelplanen er at «Hemne kommune skal ha en bærekraftig forvaltning slik at naturmangfoldet blir ivaretatt».

Formannskapet vedtok som sak 07/18 i møte den 16.01.2018 å sende planforslaget til kommunedelplan for naturmangfold på høring, samt legge denne ut til offentlig ettersyn. Planforslaget ble sendt på høring til sektormyndigheter og frivillige lag- og organisasjoner, samt lagt ut til offentlig ettersyn og kunngjort i avis. Planforslaget ble også fremmet for viltnemda for uttal i viltspørsmål. Høringsfristen var 2. mars 2018.

Planen fremmes nå formannskapet og kommunestyret for sluttbehandling.

Vurdering:

Hemne kommune mottok innspill fra til sammen seks instanser under høringen. Flere av innspillene etterspør presiseringer og konkretisering av kommunedelplanen. Det foreliggende planutkastet er først og fremst av overordnet og strategisk karakter og skal gjelde for hele kommunens virksomhetsområde. På en del felt er det derfor ikke ønskelig å konkretisere planen utover det som allerede er gjort. Dette fordi dette kan medføre en forskuttering av etterfølgende prosesser.

Høringsinnspillene oppsummeres og vurderes under:

Fylkesmannen i Trøndelag

Strategiene og tiltakene som listes opp vil i stor grad bidra til at hovedmålsettingen i planen blir oppfylt. Fylkesmannen etterspør en tydeliggjøring av hva Hemne kommune mener er lokalt viktig natur, samt en prioritering av hvilke naturverdier som skal kartlegges i planperioden. Områder med potensial for naturverdier bør synliggjøres. Det savnes også en presisering av hva kommunen mener med økologisk kontinuitet, samt hvordan slike områder skal tas vare på. Fylkesmannen påpeker at skjøtselsbetinga naturtyper er viktig i Hemne og at bevaring av noen slike områder kan inngå i kommunedelplanen. En måte å ta vare på slike områder er å informere grunneiere om aktuelle tilskuddsordninger for trua naturtyper eller søke samarbeid med andre for å holde disse i hevd.

Rådmannens vurdering:

Hemne kommune ønsker å styrke kunnskapsgrunnlaget for naturmangfold før det konkretiseres ytterligere, utover det som allerede er beskrevet i kommunedelplanen, hvilket naturmangfold som kommunen ønsker å framheve som lokalt viktig og hva som vil inngå i begrepet økologisk kontinuitet. Det er i den forbindelse også behov for å kjøre en del prosesser som det ikke har vært kapasitet å gjennomføre i forbindelse med planarbeidet. Gjennom temakart for naturmangfold vil relevante naturmangfolddata sammenstilles og synliggjøres. Her vil blant annet lokalt viktig natur og økologiske sammenhenger være konkretisert. Potensial for viktig natur vil også være synliggjort. Hva som vil inngå i temakartet er beskrevet i planbeskrivelsen.

Det er ikke synliggjort hvilke områder som bør prioriteres for kartlegging. Dette fordi kommunen da finner det nødvendig å definere pressområder for naturmangfold gjennom planarbeidet, noe kan være utfordrende å forutse. Informasjon om hvor man har dårlig og god kunnskap og hvor det forventes å finne viktig natur som skal kartfestes. Dette forventes å være viktige innspill til kartleggingsprosesser.

Hemne kommune vil i planperioden arbeide for å styrke kunnskapsgrunnlaget for naturtyper, også slåttemarkar og rikmyrer. Hemne kommune jobber også i dag med oppfølging av slåttemarkar i samarbeid med grunneiere, og vil videreføre dette arbeidet inn i planperioden. Forholdet til

skjøtselsbetingede naturtyper er presisert i kommunedelplanen. Beslutningen om å bevare økosystemer skjer gjennom verneprosesser etter naturmangfoldloven eller gjennom kommuneplanens arealdel.

Trøndelag Fylkeskommune

Positivt at Hemne kommune har synliggjort egne målsettinger. Arbeidet kan med fordel utvides til å omfatte nye Heim kommune. Det kan være nyttig med beskrivelse av hvordan kommunedelplanen forholder seg til andre relevante planer, samt hvordan ulike enheter eller tjenesteområder skal følge opp målsettingene i planen. Det kan også utarbeides mer konkrete målsettinger i den forbindelse.

Vannforskriftsarbeidet er viktig for sikring av naturmangfoldet. Kommunedelplanen for naturmangfold kan være en viktig anledning til å innarbeide mer konkrete vannforvaltningstiltak i det kommunale planverket. Saksbehandling og planlegging etter vannforskriftens § 12 bør tas inn som eget tiltak i kommunedelplanen.

Hemne kommune har store bestander av hjortevilt, noe som påvirker naturmangfoldet i sin helhet. Dette kan gjerne omtales i planen. Kommunale målsettinger for viltforvaltningen bør tas inn i planen, eller tas med som henvisning til egne dokumenter for dette. Hensynet til hjorteviltets årsleveområder og regionale verdier bør vektlegges. Hjorteviltets samfunnsøkonomiske påvirkninger må hensyntas.

Viktige områder for innlandsfisk bør gjerne bli eget tema da fiske er viktig for friluftsliv og reiseliv. Lite kunnskap om forholdene i sjøen og havbunnen tross i at dette er og vil bli viktige arealer for mangeformål. Kunnskapsbasert planlegging og forvaltning av sjøområdene krever bedre marin kartlegging.

Etter som miljøpåvirkningene kommer stadig tettere på kroppen samtidig som næringsinteressene ofte møter konflikter ved inngrep i naturen, så er det opplagt et strategisk godt tiltak å ha en plan som regulerer ulike interesser og hensyn. At Hemne kommune utarbeider en egen kommunedelplan for naturmangfold viser at de tar hensynet til naturressurser på alvor og samtidig tar grep om å forebygge eventuelle konflikter som kan oppstå.

Rådmannens vurdering:

Planens virkninger i forhold til andre planer og tjenesteområder spesifiseres i planbeskrivelsen og nevnes innledningsvis i kommunedelplandokumentet. Det er ikke ønskelig å forskuttere hvordan naturmangfold skal vektles og tas hensyn til innen de ulike enhetene og tjenesteområdene utover de føringene som kommunens egne målsettinger og strategier gir. Dette fordi dette kan medføre en forskuttering av etterfølgende prosesser, noe som oppfattes som uheldig.

Hensynet til vannforskriften er synliggjort og innført som eget punkt under strategi A. For øvrig er det et bevisst valg at kommunedelplanen først og fremst skal være et strategisk dokument og det er ikke rom for detaljerte tiltak på vannforekomstnivå.

Når det gjelder hjortevilt er viktige funksjonsområder for hjort et av temaene som vurderes å inngå her. Når det gjelder høye tettheter av hjortevilt og konsekvenser for naturmangfold og samfunn er dette tematikk som er aktuell i den interkommunale hjorteviltplanen. Det henvises derfor til denne. Imidlertid foreslås det også gjennomføring av et prosjekt for å utrede virkninger for naturmangfold av høy tetthet av hjortevilt.

Fiske etter innlandsfisk er viktig for friluftsliv og reiseliv og innlandsfisk inngår allerede som tema i planen. Rådmannen foreslår også etablering av tilskuddsordning for fiskeforvaltningstiltak til

gode for allmennheten og som skal brukes innenfor rammene av bærekraftig og naturvennlig forvaltning. Dette forventes å skape mer fokus på innlandsfiskeressursene i Hemne og er i tråd med strategien om at «Hemne kommune skal arbeide for bærekraftig bruk av naturgrunnlaget.»

Rådmannen er enig i at kunnskapsgrunnlaget i sjø- og fjordområder er viktig. Det er imidlertid kostnadskrevende å kartlegge marine områder. Hemne kommune vil arbeide for å tette kunnskapshull, også i marine miljøer.

Forum for natur og friluftsliv (FNF)

Styrking av kommunens naturmangfoldkompetanse vil bedre forståelsen for økologiske sammenhenger og forenkle kommunikasjonen mellom kommunen og berørte interesser. Savner benevnelse av fremmede svartelistede arter i oppstillingen av tema som skal inkluderes i temakartet for naturmangfold. Foreslår at kommunen oppretter en søknadspliktig tilskuddspott til tiltak som ivaretar naturmangfoldet. Forventningen om økt verdiskapning i marin sektor vil legge press på arealer i kystsonen hvor blant annet biologisk mangfold risikerer å bli skadelidende.

Rådmannens vurdering:

Fremmede svartelistede arter er allerede tenkt å inngå i temakart for naturmangfold. Dette er nå synliggjort bedre i planbeskrivelsen.

Det foreslås å etablere en søknadspliktig tilskuddspott som utdanningsinstitusjoner, lag, foreninger m.m. kan søke om støtte fra for å jobbe med ivaretagelse og kartlegging av biologisk mangfold. En slik tilskuddspost vil bygge opp under nysgjerrighet, interesse og insentiv til å ta naturhensyn, samt genere data som kan være av interesse for forvaltninga. Rådmannen tilrår derfor å etablere et kommunalt fond for naturmangfold.

Rådmannen er enig i at kunnskapsgrunnlaget i sjø- og fjordområder er viktig. Det er imidlertid kostnadskrevende å kartlegge marine områder. Hemne kommune vil arbeide for å tette kunnskapshull, også i marine miljøer.

Fiskeridirektoratet

Peker på viktigheten av godt kunnskapsgrunnlag ved forvaltning av kystsonen. Fiskeridirektoratet har godt kartlagt fiskeridata, men er nå i gang med kommunevis kvalitetssikring av fiskeridata. I Hemne ble sjøområdene kartlagt først på 2000 tallet og Fiskeridirektoratet håper å starte opp rullering av kunnskapsgrunnlaget for Hemne inneværende år. I tillegg til Fiskeridirektoratets kartlegginger er det en del viktige naturtyper som burde være bedre kartlagt/verifisert, men dette er ikke Fiskeridirektoratets ansvarsområde.

Rådmannens vurdering:

Rådmannen er enig i at kunnskapsgrunnlaget i sjø- og fjordområder er viktig. Det er imidlertid kostnadskrevende å kartlegge marine miljøer. Hemne kommune vil arbeide for å bedre kunnskapsgrunnlaget i kystvann. Positivt at Fiskeridirektoratet vil prioritere kartlegging av fiskebestander i Hemne. Hemne kommune bør støtte opp om dette arbeidet etter beste evne.

Vitsømarka/Dalum utmarkslag

Utmarkslaget tar planen til etterretning

Rådmannens vurdering:

Ingen merknader

Viltnemda i Hemne

Ingen spesielle merknader utover at planen synes godt gjennomarbeidet. Viltnemda anmoder om at fokuset på småvilt opprettholdes.

Rådmannens vurdering:

Det er lagt inn et tiltak i planen om at det skal synliggjøres hvordan viltfondet kan brukes til tiltak innen viltforvaltning, herunder innen forvaltning av småvilt. Dette kan være med å øke interessen og gi insentiv til å sette i verk forvaltningstiltak rettet mot småvilt.

Tilrådde endringer i Kommunedelplan for naturmangfold og planbeskrivelse etter høringsperioden er synliggjort med merknader i marg. Den endelige planen vil bli oppdatert i henhold til vedtak etter sluttbehandlingen i kommunestyret og presentert på samme form som strategisk næringsplan av 2017.

- **Økonomiske konsekvenser:**

Hemne kommune jobber aktivt med å søke støtte fra nasjonale og regionale tilskuddsordninger for å få styrket kunnskapsgrunnlag og gjennomføre tiltak med mål om å fremme miljø- og naturverdier. Ofte stilles det krav om egenandel og Hemne kommune har forsøkt å dekke dette så langt som mulig gjennom egen arbeidsinnsats. Denne måten å arbeide på er sårbar fordi kommunen ofte er prisgitt tilskudd fra stat og fylkeskommune for å få gjennomført prosjekter. Slik blir tildeling av tilskudd fra stat og fylkeskommune ofte premissgivende for hvilke prosjekter innen miljø- og naturforvaltning som kommunen får gjennomført. I tillegg vil en del prosjekter være vanskelige å gjennomføre ettersom egeninnsats ikke alltid egner seg som egenandel.

Kommunedelplanen for naturmangfold viser til flere tiltak som gir økonomiske følger for kommunen når planen skal gjennomføres. Enkelte tiltak bør utredes ytterligere og behandles i egne saker.

Når det gjelder kunnskapsgrunnlag for naturmangfold og engasjement for naturen blant allmennheten vurderes disse faktorene som grunnleggende for å oppnå målsettingen i planen. Det foreslås derfor følgende budsjettmessige konsekvenser:

- Øke driftsbudsjettet med 50 000 kroner som skal dekke kommunens arbeid med å styrke kunnskapsgrunnlag og gjennomføre tiltak for å fremme naturmangfoldet.
- Øke driftsbudsjettet med 25 000 kroner som skal være en tilskuddsordning for allmennheten for å fremme naturmangfoldet innen Hemne kommune.
- Øke driftsbudsjettet med 25 000 kroner som skal være en tilskuddsordning for fiskeforvaltningstiltak til gode for allmennheten og som skal brukes innenfor rammen av bærekraftig og naturvennlig forvaltning.

Det skal utarbeides retningslinjer for bruk av tilskuddsordningene.

- **Miljømessige konsekvenser:**

Positive konsekvenser. I kommunedelplanen konkretiseres kommunens egne målsettinger, strategier og tiltak for ivaretagelse av naturmangfold. Oppfølging av planen forventes å skape

mer interesse og fokus på naturverdier, et bedre kunnskapsgrunnlag for naturmangfold og at det i større grad tas hensyn til naturmangfoldet gjennom kommunal forvaltning og arealplanlegging.

- **Mulige personalmessige konsekvenser:**
Oppfølging av planen krever målrettet arbeid fra administrasjonen.
- **Konsekvenser for universell utforming:**
Ikke relevant
- **Konsekvenser for barn og unge:**
Positive konsekvenser. Gjennomføring av planen forventes å skaffe mer kunnskap og naturvennlige holdninger blant barn og unge.

Rådmannens tilråding:

Med hjemmel i plan- og bygningslovens § 11-15 vedtas kommunedelplan for naturmangfold.

Følgende økonomiske virkemidler, innarbeides i driftsbudsjett for 2019 og videre:

- Kr 50 000 per år som skal dekke kommunens arbeid med å styrke kunnskapsgrunnlag og gjennomføre tiltak for å fremme naturmangfoldet.
- Kr 25 000 kroner per år til en søknadsbasert tilskuddsordning for å fremme naturmangfoldet innen Hemne kommune.
- Kr 25 000 per år som skal være en søknadsbasert tilskuddsordning for fiskeforvaltningstiltak til gode for allmennheten og som skal brukes innenfor rammene av bærekraftig og naturvennlig forvaltning.